

**Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау агенттігінің (Монополияға қарсы агенттік) 2011 – 2015 жылдарға арналған стратегиялық жоспары туралы**

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 8 ақпандағы № 97 Қаулысы

Қазақстан Республикасы Бюджет кодексінің 62-бабына сәйкес Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ** ЕТЕДІ:

1. Қоса беріліп отырған Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау агенттігінің (Монополияға қарсы агенттік) 2011 – 2015 жылдарға арналған стратегиялық жоспары бекітілсін.

2. Осы қаулы 2011 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданысқа енгізіледі және ресми жариялануға тиіс.

*Қазақстан Республикасының*

*Премьер-Министрі* *К. Мәсімов*

Қазақстан Республикасы  
Үкіметінің  
2011 жылғы 8 ақпандағы  
№ 97 қаулысымен  
бекітілген

**Қазақстан Республикасы Бәсекелестікті қорғау агенттігінің (Монополияға қарсы агенттік) 2011 – 2015 жылдарға арналған стратегиялық жоспары**

**Ескерту. Стратегиялық жоспар жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 2012.12.29 № 1781 (2013.01.01 бастап қолданысқа енгізіледі) Қаулысымен.**

**1. Миссиясы мен пайымдауы**

Миссиясы. Бәсекелестікті қорғау, монополистік қызметті шектеу, жосықсыз бәсекеге жол бермеу арқылы нарық субъектілері мен тұтынушылардың әл-ауқатын арттыру.

Пайымдауы. Адал бәсекелестікті дамыту үшін қолайлы жағдайлар қалыптастыруға бағытталған бәсекелестікті қорғаудың тиімді жүйесі.

**2. Ағымдағы ахуалды және қызметтің тиісті салаларындағы (аясындағы) даму үрдістерін талдау**

# **1-стратегиялық бағыт. 1. «Қазақстан Республикасында бәсекелестікті дамыту үшін жағдайлар жасау жөніндегі мемлекеттік органдарды үйлестіру»**

## **1.1. Реттелетін салалар немесе қызмет аясы дамуының негізгі параметрлері**

Бәсекелестікті қорғау, дамыту және монополистік қызметті шектеу саласындағы мемлекеттік органдар мен өзге де ұйымдарды салааралық үйлестіру жөніндегі функцияларды іске асыруда тауар нарықтарына талдау жүргізілуде. 2010 жылдан бастап 2012 жылғы қыркүйек аралығы кезеңінде 239 тауар тобы бойынша 101 талдау жүргізілді.

Жүргізілген талдау нәтижелері бойынша тиісті мемлекеттік органдарға Қазақстан Республикасының тауар нарықтарында бәсекелестікті қорғауға және дамытуға бағытталған іс-шараларды өткізу бойынша ұсынымдар жіберіледі. Мысалы, авиатасымалдау нарығында 2012 жылғы шілдеге дейін нақты маршруттары бар рейстер мен авиакомпаниялардың саны конкурс өткізу арқылы заңды түрде айқындалды. Бәсекелестікті дамыту мақсатында ішкі авиамаршруттарға конкурстардың күшін жою және ішкі авиажелілерде отандық компаниялар арасында авиамаршруттарды бөлген кезде «бір маршрут – бірнеше тасымалдаушы» қағидаттарын сақтау туралы ұсыныстар жіберілді. Нәтижесінде заңнамаға тиісті өзгерістер енгізілді және конкурстардың күші жойылды. Қазір маршруттарда екі-үш тасымалдаушы жұмыс істеуде (Алматы-Астана маршрутында «SCAT» авиакомпаниясы) АҚ, «Эйр Астана» АҚ және «BEK AIR» АҚ бар, бұл ретте билеттің ең төмен құны бір бағытқа 15000 теңге).

Экономиканың индустриалдық-инновациялық дамуы үшін инвестициялық тартымды климат құру қажет. Алайда, бүгінде Қазақстандағы барлық дерлік инфрақұрылымдық қызмет табиғи монополия саласына (темір жол көлігі, электр және жылу энергетикасы, газ саласындағы, мұнай өнімдерін өндіру, мұнай тасымалдау, азаматтық авиация, порттық қызмет, телекоммуникация және почта байланысы) жатқызылды, бұл инвестициялық тартымдылықты төмендетеді. Осыған байланысты 2011 жылдан бастап Агенттік табиғи монополия саласындағы қызметтерді қысқарту бойынша жұмысты бастады. Жүргізілген талдау нәтижелері бойынша Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2003 жылғы 14 наурыздағы № 155 қаулысымен бекітілген Табиғи монополия субъектілерінің реттеліп көрсетілетін қызметтерінің (тауарларының, жұмыстарының) тізбесінен бірінші кезеңмен Интерконнект қызметі шығарылды. Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігінің ақпаратына сәйкес Интерконнект қызметі жуық арада екінші кезеңмен шығарылатын болады.

Бәсекелестікті дамыту үшін кәсіпкерлік қызметте мемлекеттің қатысуының негізсіз үлесін азайту маңыздылардың бірі болып табылады. «Бәсекелестік туралы» Қазақстан Республикасы Заңының (бұдан әрі - Заң) 77 және 78-баптарын іске асыруда мемлекеттік кәсіпорындардың және мемлекеттің қатысуымен заңды тұлғалардың одан әрі жүргізетін қызметіне 4 818 қолдау хат қаралды, олардың 441-інен бас тартылды. Сондай-ақ 818 субъектіге қызметтің жекелеген түрлерін жарғылардан алып тастап,

оларды бәсекелес ортаға беруді тапсырылды. Қазіргі уақытта негізсіз мемлекеттік қатысуды қысқарту бойынша жұмысты Агенттік Заңның 31-бабына сәйкес жүргізуде. Бұдан басқа, 2012 жылғы 17 шілдеде «Кейбір заңнамалық актілерге мемлекеттік монополия мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заң қабылданды, соған сәйкес бәсекелес ортаға 24 қызметтің 4 түрі берілді.

Қолайлы бәсекелестік ортаны қалыптастыруға монополияға қарсы заңнама нормаларын сақтау тұрғысынан мемлекеттік органдардың бәсекелестікке қарсы іс-әрекеттерін анықтау арқылы қол жеткізіледі. 2010 – 2012 жылдарда орталық және жергілікті атқарушы органдарға қатысты жүргізілген тергеулер саны 52-ні құрады. Бұл ретте, 14 лауазымдық тұлға «Әкімшілік құқық бұзушылық туралы» Қазақстан Республикасы Кодексінің 147-4-бабының 1-бөлігіне сәйкес әкімшілік жауапкершілікке т а р т ы л д ы .

Осылайша, монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықтардың алдын алу мақсатында адал бәсекелестіктің артықшылықтары туралы қоғамдық іс-шараларды өткізу және материалдарды жариялау арқылы ақпараттық жағдай қалыптасады. 3 жыл ішінде барлығы 814 қоғамдық іс-шара өткізілді, 1164 ақпараттық материал жарияланды . Нәтижесінде экономикалық тиімділік және экономикалық даму тұрғысынан бәсекелестіктің мәнін үздік түсінуді қамтамасыз ету үрдісі орын алады.

## **1.2. Негізгі проблемаларды талдау**

Жүргізілген талдаулар нәтижелері темір жол көлігі, телекоммуникация, отын-энергетикалық кешен салаларындағы көптеген тауар нарықтары экономика құраушы болып табылатынын, ішінара немесе толықтай монополияланған болып табылатынын көрсетті. Бұл бәсекелестікті дамыту жөнінде орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдардың қабылдаған шараларының жеткіліксіздігін көрсетеді.

Біріншіден, қазіргі уақытта қолданыстағы салалық бағдарламаларда саланың монополиясыздануына, бәсекелестіктің дамуына бағытталған нақты көрсеткіштер жоқ.

Екіншіден, көптеген аумақты дамыту бағдарламаларында бәсекелестікті дамыту проблемалары көрініс таппайды. Салалық бағдарламаларда және аумақты дамыту бағдарламаларында ұсынылған шаралар көп жағдайда қазақстандық тауар өндірушілердің өнімдерін ішкі нарықта жылжытуға, тауар ассортиментін жақсартуға, өндірісті жаңғыртуға және кеңейтуге, азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз етуге, азық-түлік нарықтарында бағаны тұрақтандыруға бағытталған. Осыған орай, бұл мемлекеттік органдардың «салада бәсекелестікті дамыту» және «саланы дамыту» ұғымдары арасындағы айырмашылықты түсінбеуіне байланысты. Сонымен қатар, экономика салаларында, оның ішінде өңірлік деңгейде бәсекелестікті дамыту бұл тиісті жағдайларды құру арқылы жаңа ойыншыларды тарту болып табылады.

Үшіншіден, жабдықтардың ескіргендігі, моральдық тұрғыдан тозған технологиялар, бағаны мемлекеттік реттеу, тарату желілерінің дамымағандығы негізгі тауар нарықтарында бәсекелестіктің дамымауының басты себептері болып табылады. Көп

жылдар аралығында мұндай жағдайдың сақталуы көп жағдайда тарифтерді көтеру нәтижесінде алынған, қуаттарды жаңғыртуға көзделген табиғи монополиялар субъектілерінің қаражатын мақсатты пайдалануға бақылаудың әлсіздігіне байланысты. Осылайша, электр энергиясының көтерме нарығына талдау жүргізілді, оның нәтижесі бойынша Агенттік энергия өндіруші ұйымдарға қатысты табиғи монополияларды реттеу бойынша Бас прокуратурамен, Қазақстан Республикасы Индустрия және сауда министрлігімен, Қазақстан Республикасы Табиғи монополияларды реттеу агенттігімен бірлесіп тексеру жүргізуге бастамашылық етті. Жүргізілген жұмыс қорытындысы бойынша жекелеген компаниялар тарифтерді көтеру нәтижесінде алынған қаржы қаражаты көлемінің көп бөлігін құрылтайшыларға дивидендтер төлеуге негізсіз жібереді (2,7 миллиард теңге кірістен инвестицияға бар болғаны 24, 9 млн. теңге жіберілді, қалғаны акционерлерге дивидендтер төлеуге бағытталды). Кейбір электр станциялары тарифтерге электр энергиясын өндірумен байланысты емес шығыстарды қосады: мерекелік мәдени-бұқаралық іс-шаралар өткізу, директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы, әртүрлі мүшелік жарналар төлеу. Бұдан басқа, жекелеген электр станцияларының тарифтерді көтеру нәтижесінде алынған ақшалай қаражатты банктердегі депозиттерде сақтайтыны байқалып отыр.

Төртіншіден, бәсекелестік жай-күйіне сондай-ақ сол немесе өзге де нарықта жұмыс істейтін субъектілердің аффилиирленгендігі әсер етуде. Мысалы, ұялы байланыс қызметін көрсету нарығында нарық субъектілерінің аффилиирленгендігі өз араларында «Қазақтелеком» АҚ арқылы байқалады. «Қазақстан темір жолы» ұлттық компаниясы» АҚ темір жол саласында бұрынғысынша құрамына тасымалдау үрдісінің негізгі компоненттері кіретін холдингтік құрылым болып отыр. Сондықтан, табиғи монополия саласының қызметтер тізбесін қысқарту бәсекелестікті дамыту бойынша пәрменді шара болып табылады. Алайда негізгі проблема реттеуші, салалық мемлекеттік органдардың басқа нарық субъектілері жүзеге асыра алатын қызметтерді бәсекелес ортаға беруге құлықтарының болмауы болып табылады. Сонымен қатар, тарифтерді белгілеу бөлігінде мемлекеттің қатысуы тұтынушылардың құқықтарына әсер ететін фактор бола алады. Мысалы, талдау нәтижелері қоңыраулардың орташа құны уәкілетті орган белгілегеннен төмен екендігін көрсетті. Ұялы байланыс операторлары желілерінің ішінде баға 18 тг/мин. орнына 11 тг/мин. шегінде, қалалық нөмірлерде 22 тг/мин. орнына 17-18 тг/мин. шегінде ауытқуда, басқа ұялы байланыс операторларының желілерінде қоңырауларға тариф орташа 35 тг/мин орнына 20 тг/мин. құрайды.

Бесіншіден, квазимемлекеттік секторды бәсекелес ортаға беру үрдісі де бірқатар проблемалық мәселелерге байланысты. Бұл – мемлекеттік активтердің тартымсыздығы, кәсіпорындарды асыра бағалау және олардың шығындылығы. Осыған орай, акцияларды, қатысу үлестерін өткізу бойынша сауда-саттық өткізілмеген болып танылады. Мысалы, Шығыс Қазақстан облысында өткізілген 7 аукционның екі акционында ғана мемлекеттік үлес өткізілді. Қалған жағдайларда өтінімдер берілген

жоқ, осыған орай, сауда-саттық неғұрлым кеш мерзімге ауыстырылды. Сондай-ақ салықтық тексеру жүргізу, есеп шотты жабу, тарату теңгерімін келісу және мүлкті беру нәтижесі бойынша болатын кәсіпорындарды жою ресімінің ұзақтығын ескеру қ а ж е т .

Алтыншыдан, елде бәсекелестіктің жалпы жай-күйі мемлекеттік органдар өкілдерінің арасында монополияға қарсы заңнама нормаларын жете түсінбеу орын алғанын көрсетеді. Соның салдарынан монополияға қарсы заңнамаға қайшы келетін және ел экономикасына келеңсіз әсер ететін теріс шаралар мен шешімдер қабылданады . Көп жағдайда бұл қазақстандық жоғары оқу орындарында монополияға қарсы реттеу мәселелері бойынша арнайы пәннің болмауына байланысты. Қазіргі кезде оқу бағдарламаларына «Бәсекелестік құқық» міндетті пәнін енгізу, сондай-ақ Қазақстанның жетекші ЖОО-ларда монополияға қарсы реттеу саласындағы мамандарды дайындау бойынша базалық кафедралар құру мәселесі қаралуда. Бұдан басқа, Басым мамандықтар (магистратура) тізбесіне «Болашақ» халықаралық стипендиясының аясында оқыту үшін «Бәсекелестік құқық», «Бәсекелестік саясат және экономика» бағыттары бойынша мамандандыруды енгізу мүмкіндігін қарау ұсынылды.

### **1.3. Негізгі ішкі және сыртқы факторларды бағалау**

Кәсіпорындар қызметіне әсер ететін негізгі ішкі факторларға, сондай-ақ бәсекелестікті дамытуға жалпы мыналарды: әкімшілік, экономикалық, әлеуметтік және инфрақұрылымдық жатқызуға болады. Әкімшілік сипаттағы факторларға мемлекеттік органдардың экономикалық үрдістерге негізсіз араласуы жатады. Экономикалық фактор өзіне кредиттік, еңбек ресурстарының қолжетімділігін, кәсіпкерлікке және т.б. инновациялық технологияларды қолдануды қамтиды. Әлеуметтік факторларға кәсіпкерлік белсенділікті жатқызуға болады, ол шығарылған өнімнің сапасын жақсартудан, оның ассортиментін кеңейтуден, жарнамалық, маркетингтік акцияларды өткізуден, яғни өз өнімін жылжытуда белсенділігінен көрінеді. Ақыр соңында, негізгі құралдарға (үй-жайларды, жабдықтарды жалға алу) қолжетімділік, кәсіпкерлік қызметті жүзеге асырған кезде табиғи монополиялар субъектілерінің қызметтеріне кемсітусіз қолжетімділікті қамтамасыз ету бәсекелестіктің даму дәрежесіне әсер ететін инфрақұрылымдық факторларға жатады.

Қазақстанның Кедендік одаққа кіруі отандық кәсіпкерлердің Кедендік одаққа қатысушы елдердің кәсіпкерлерімен бәсекелесу қабілетіне әсер ететін негізгі сыртқы фактор болып табылады. Бұл ретте, бәсекелес ортаның дамымаған жай-күйі ішкі және сыртқы нарықтарда қазақстандық компаниялардың бәсекеге қабілеттілігінен көрінеді. Неғұрлым дамыған ортаға және өз елінің инфрақұрылымына қолжетімділігі бар шетел ойыншылары, оның ішінде қаржылық, жекелеген нарықтарда қазақстандық компаниялармен салыстырғанда, бәсекелестік артықшылықтарға ие. Қазақстан үшін Кедендік одақта жұмыс істеу, әсіресе, Белоруссия және Ресей инфрақұрылымына кемсітусіз қолжетімділікті белгілеу, үшінші елден импортты қысқарту болып табылады

. Және маңыздысы – бизнес-құрылымның дамуы үшін қолайлы жағдай жасау. Осыған байланысты әзірленген келісімдер рөлінің бағасы жоғары. Мысалы, Бәсекелестіктің бірыңғай қағидаттары мен қағидалары туралы келісім; Баға белгілеу және тарифтік саясат негіздерін қоса алғанда, электр энергетикасы саласындағы табиғи монополия қызметтеріне қолжетімділікті қамтамасыз ету туралы келісім. Сондай-ақ Мұнай және мұнай өнімдерінің және т.б. жалпы нарықтарын ұйымдастыру, басқару, оның жұмыс істеу және даму тәртібі туралы келісім. Көрсетілген келісімдердің негізгі қағидаттары нормаларды, стандарттарды бірдейлендіру, сондай-ақ заңнаманы және қағидаларды үйлестіру болып табылады. Осыған байланысты, бірыңғай қағидаттармен бірыңғай бәсекелестік саясатты қалыптастыру бүгінгі күні аса өзекті. Бүгінде, Кедендік одақ режимінде жұмыс кезеңінде Тараптар сыртқы бәсекелестіктен ішкі нарықтың протекционизмі үшін алғышарт тудырмауы тиіс, бұл біздің ел арасындағы өзара тиімді ынтымақтастықты дамытуды едәуір тежейді. Басты міндет - бұл бизнес жүргізу үшін қолайлы жағдай туғызу болып табылады. Осындай тосқауылдарды анықтау және жою үшін мемлекет пен бизнес арасындағы тиімді ынтымақтастықты реттеу аса маңызды, бұл шоғырландырылған шешім қабылдауға және Кедендік одақ елдері арасында сауда-саттықтың барынша икемді тетігін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

## **2-стратегиялық бағыт. «Бәсекелестікті қорғау және монополистік қызметті шектеу»**

### **2.1. Реттелетін салалар мен қызмет аялары дамуының негізгі параметрлері**

Монополияға қарсы саясатты іске асырудың негізгі бағыттары монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықтың алдын алу және жолын кесу болып табылады. 2010-2012 жылдар кезеңінде анықталған бұзушылықтармен 320 тергеу жүргізілді, оның ішінде 478 нарық субъектісіне және 52 мемлекеттік органға қатысты. Аяқталған тергеулердің жалпы санынан анықталған бұзушылықтың құрылымы мынадай үлгіде көрінеді: ОӘК нарығы – 2010 жылы 22%, 2011 ж. – 38%, 2012 ж. – 26,1%; өнеркәсіп және ауыл шаруашылығы 2010 жылы – 31%, 2011 ж. – 25%, 2012 ж. – 15,1%; байланыс 2010 жылы – 11 %, 2011 ж. – 5%, 2012 ж. – 4,2%; қаржы нарықтары 2010 жылы – 7%, 2011 ж. – 2%, 2012 ж. – 4,2%; өзге де нарықтар – 2010 жылы – 15%, 2011 ж. – 17 %, 2012 ж. – 28,6 %.

Мысалы, 2012 жылы мобильдік операторларға қатысты тергеу жүргізілді, оның нәтижесінде бюджетке «Кар-Тел» ЖШС-дан (Beeline) роуминг қызметіне қосылу үшін шекті мәндерді белгілеу арқылы үстем жағдайды теріс пайдаланғаны үшін 155 млн. теңге мөлшерінде айыппұл түсті. Осыған байланысты, сондай-ақ ұялы байланыс нарығында Tele2 швед компаниясы сияқты жаңа ойыншының пайда болуы нәтижесінде байланыс қызметтеріне тарифтер төмендеді. Оның ішінде Агенттіктің ұсынысы негізінде Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігі ішкі желілерге қосылу бойынша ұялы байланыс қызметтерін тарифтеу қадамын төмендетті, басқа операторлар желілерінде 10 секундтан бастап 1 секундқа дейін, халықаралық бағыт бойынша 60-тан 30 секундқа дейін, роумингке қосылу үшін шекті мәннің сомасы (12000 және 15 000 теңгеден 2 АЕК-ге дейін), Интернет желісіне бастапқы

қолжетімділік қызметіне тарифтер 2 есеге төмендетілді.

3 жылда бюджетке түсімнің барлық сомасы 1 460 млн.теңгеден астамды құрады. Агенттіктің қатысуымен монополияға қарсы заңнама мәселелері бойынша 600 сот талқылаулары болды. Олардың ішінде 198 жағдайларда монополияға қарсы органның п а й д а с ы н а ш е ш і л д і .

Тауар нарығындағы жағдайды жедел бақылау, атап айтқанда, бір қолда нарық билігінің шамадан тыс шоғырлануының алдын алу, нарықта компаниялардың үстем (монополиялық) жағдайларын күшейту және бәсекелестікті шектеу экономикалық шоғырлануды мемлекеттік бақылауға ықпал етеді. Экономикалық шоғырлану арқылы нарық субъектілері жүзеге асыратын нарықтардың монополиялануы белгілі бір жағдайларда бәсекелестіктің әлсіреуіне және еркін нарықтық қатынастарды дамытуды бәсеңдетуге әкеп соғуға қабілетті. Экономикалық шоғырлану ең бастысы қосылу, сатып алу және бірлескен басшылық сияқты бақылауды сатып алудың басқа да шаралары арқылы жүзеге асырылады және монополияға қарсы органның келісімімен жүзеге асырылады. Сонымен, Агенттікте 2010 жылдан бастап 2012 жылғы қыркүйек аралығы кезеңінде экономикалық шоғырлануға 900-ден астам қолдаухат қаралды, оның ішінде үш қолдаухат бойынша бас тартылды, өйткені аталған мәмілелер сатып алушының үстем жағдайын күшейтуге әкеп соғады.

Сонымен бірге, бизнеске әкімшілік қысымды төмендету, сондай-ақ монополияға қарсы заңнаманы жетілдіру және үйлестіру мақсатында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне бәсекелестік мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» заң жобасы әзірленді. Заң жобасында монополияға қарсы органмен экономикалық шоғырлануды келісу рәсімін оңайлату бойынша мынадай т ү з е т у л е р к ө з д е л г е н :

1. хабарлау сипатына көшіру 1) нарық субъектісінің басқа субъектіге нұсқаулар беруге мүмкіндік беретін құқықтар алуы және 2) жеке тұлғалардың екі және одан да көп нарық субъектілерінің басқару органдарына қатысуы;

2. мәмілені экономикалық шоғырлану деп тану үшін активтердің жиынтық баланстық құнын немесе тауар өткізудің жиынтық көлемінің мөлшерін ұлғайту. Бүгінде бұл көрсеткіш 2 млн. АЕК-ті немесе 3,2 млрд. теңгені құрайды, бұл ретте 5 есе - 10 млн. АЕК - 16,1 млрд. теңгеге ұлғайту ұсынылады.

## **2.2. Негізгі проблемаларды талдау**

Агенттіктің негізгі қызметін іске асырумен байланысты проблемаларды талдау м ы н а н ы а н ы қ т а д ы .

Біріншіден, бұрынғысынша монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықтардың көп саны сақталып отыр, бұл экономикалық өсімді тежеу, инфляция қарқынына теріс ықпал ету және кірістерді бөлу теңсіздігінің арту себептерінің бірі болуы мүмкін. Практика көрсеткендей, заңнамада көзделген мінез-құлық ережесіне қатысты кәсіпкерлерді хабардар ету төмендігі монополияға қарсы заңнаманы бұзушылық санын

арттыру салдары болып табылады.

Екіншіден, сот талқылауларының негізгі көлемі – бұл мәліметтерді алдын ала қарау нәтижелерін бекіту, тергеу және тергеу нәтижелері бойынша қорытындыларды және нарық субъектілерінің жағдайын үстем (монополиялық) деп тану туралы Агенттік бұйрықтарының, қаулыларының заңдылығы туралы әкімшілік соттарда істерді әкімшілік қарау және экономикалық соттардың сот істері. Осыған байланысты, монополияға қарсы заңнама мәселелерімен байланысты бірқатар проблемалар мыналарға байланысты болады:

- сот талқылауларының ұзақ мерзімі (экономикалық соттарда істі мәні бойынша қараудың жол берілетін мерзімі 3 айға дейін, апелляциялық және кассациялық сатыларда шағымдану мерзімі тағы 2 айға дейін, әкімшілік соттарда 1 айға дейін, қайта қарау 1 ай ішінде);

- әкімшілік соттарға жіберілетін сотқа дейінгі рәсімдердің болуы (іс жүргізу қаулысын алу үшін материалдарды қаржы полициясы органдарына жіберу).

Үшіншіден, қазіргі уақытта әкімшілік сипаттағы проблемалар бар, атап айтқанда экономикалық шоғырлануды жүзеге асыруға ниеттенген нарық субъектілері экономикалық шоғырлануға келісім беру туралы қолдаухатпен монополияға қарсы органға жүгінеді. Бұл ретте, монополияға қарсы орган қолдаухатты алған күнінен бастап күнтізбелік он күн ішінде табыс етілген материалдардың толықтығын тексеруге және қолдаухат беруші тұлғаны қолдаухатты қарауға қабылдағаны туралы немесе қабылдаудан бас тартылғаны туралы жазбаша түрде хабардар етуге міндетті. Сондай-ақ өтінішхатты дұрыс ресімдеу мақсатында нарық субъектілерінің қағаз құжаттарының көп санын ұсынуына, оларды нотариалды түрде ресімдеуіне, заң компанияларының қызметіне ақша төлеуіне тура келетінін атап өту қажет. Осыған байланысты, аталған қызметтің автоматтандырылуының болмауынан бар проблемаларды шешу мүмкін болмай отыр.

### **2.3. Негізгі ішкі және сыртқы факторларды бағалау**

Әсер етудің негізгі сыртқы факторлар тобына әлемдік экономиканы жаһандандыру, ТМД, Еуразиялық экономикалық қоғамдастық, Бірыңғай экономикалық кеңістік аясында интеграциялық үрдістерді дамыту жатады. Бұл үрдістердің бәрі трансұлттық бірігулер санының артуымен және трансшекаралық монополистік қызметті кеңейтумен сүйемелденеді.

Монополияға қарсы заңнаманың бұзылу санының төмендеуіне ықпал ететін ішкі факторларға нарыққа қатысушыларды, мемлекеттік органдарды, тұтастай алғанда қоғамды бәсекелестікті қорғау мәселелері жөнінде хабардар етудің тиімді жүйесін жатқызуға болады. Мақсаттар мен міндеттер туралы, бәсекелес саясат шеңберінде іске асырылатын іс-шаралар туралы мемлекеттік органдар, бизнес өкілдерін хабардар етуді арттыру, сондай-ақ ғылыми қоғамдастықтарды жұмысқа тарту тауар нарықтарында бәсекелес ортаны дамыту бойынша барлық қатысушылардың күш-жігерін

шоғырландыруды және кәсіпкерлік қызметті ынталандыратын жағдай жасауды  
қ а м т а м а с ы з е т е д і .

### **3. 3-стратегиялық бағыт. «Тұтынушылардың құқықтарын қорғау жүйесін жетілдіру»**

#### **3.1. Реттелетін салалар мен қызмет аялары дамуының негізгі параметрлері**

Серпінді бәсекелестік нарықтарды дамыту халықтың тұтынушылық сұранысына айтарлықтай әсер етеді және тұтынушылардың құқықтарын мемлекеттік және қоғамдық қорғау жүйелерінің алдына жаңа міндеттер қояды. 2010 жылдың соңында монополияға қарсы орган тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласында мемлекеттік саясатты жүзеге асыру жөніндегі уәкілетті орган болып айқындалды. Ол қабылданғанға дейін, тұтынушылардың құқықтарын қорғау қоғамдық бірлестіктердің құзыреті ғана болды және біздің отандастарымызда жеткілікті белсенді болған жоқ.

2012 жылғы 27 қаңтардағы Қазақстан халқына Жолдауында Мемлекет басшысы басым бағыттардың бірі ретінде тұрғындарға мемлекеттік қызмет көрсетудің сапасын арттыруды айқындады, бұл сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұру мен азаматтардың мемлекеттік органдардың қызметіне сенімін арттырудың маңызды қыры. Осыған байланысты, Агенттік жұмысының маңызды бағыттарының бірі тұтынушылардың құқықтарын қорғау болып табылады. Бүгінде Агенттік тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерімен, қауымдастықтармен (одақтармен) өзара іс-қимыл, мемлекеттік органдардың қызметтерді көрсеткен кезде жүйелі проблемаларды анықтау, тұтынушылардың құқықтарына қысым жасау бөлігінде монополияға қарсы ден қою бойынша белгілі бір жұмыс жүргізді.

Осылайша, 2011 жылы Тұтынушылардың құқықтарын қорғау жөніндегі үйлестіру кеңесі қалыптастырылды, оның отырыстарында көрсетілетін мемлекеттік қызметтердің сапасы, тұтынушылық білім және тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы қолданыстағы заңнамаға өзгерістер енгізудің қажеттігі мәселелері қаралды. Отырыстардың бірінде Тұтынушылардың құқықтарын қорғау жөніндегі қоғамдық бірлестіктер мен ұйымдар, қауымдастықтар (одақтар) өкілімен қазақстандық тұтынушыны қолдау және оның құқықтарын қорғау мәселелерінде өзара іс-қимыл туралы Меморандумға қол қойылды. Аталған іс-шара тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерінің, қауымдастықтардың (одақтардың) қызметін шоғырландыруға м ү м к і н д і к б е р е д і .

Тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерімен, қауымдастықтармен (одақтармен) өзара іс-қимылының келесі қадамы олардың өкілдерінің қатысуымен «қоғамдық қабылдауларды» құру және олардың жұмыс істеуі болып табылды. Енді әрбір тұтынушы, қажет болған жағдайда, жақын жерде орналасқан қоғамдық бірлестікті тандап, бұзылған құқықтарын қорғау үшін жүгіне алады. Бұл ретте, қоғамдық бірлестіктердің қызметі Агенттік әзірлеген тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы заңнама қабылданғаннан кейін тиімдірек болады, онда тұтынушылардың

қоғамдық бірлестіктерін қаржыландыру мәселесін көздеу ұсынылады.

«Медиация туралы» Қазақстан Республикасының жаңа Заңын іске асыру мақсатында қоғамдық бірлестіктер өкілдерін дауларды сот тәртібінен тыс шешу дағдыларына оқыту ұйымдастырылды. Бүгінде 127 жеке тұлға оқудан өтті, оның 58-і Кәсіби медиаторлардың тізілімінде тұр.

Заңнамалық блок пен тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы проблемаларды реттеуге қатысты заңнамаға жүргізілген талдау нәтижелері бойынша тұтынушылардың құқықтарын қорғау мәселелері бойынша нормалар заңнамалық деңгейде де, құрылтай құжаттарында да (мемлекеттік органдар туралы ережелер) барлық мемлекеттік органдарда бекітілмегені анықталды. Қазіргі кезде Қазақстан Республикасы Үкіметінің тапсырмасына сәйкес бірқатар мемлекеттік органдар аталған олқылықты жою бойынша жұмысқа кірісті.

Республика азаматтарының тұтынушылық білімін қамтамасыз ету маңызды факт болып табылады, себебі Қазақстанда кәсіпкерлерде де, тұтынушыларда да құқық қолдану практикасында көптеген проблемаларды туындататын құқықтық хабардарлықтың жалпы төмен деңгейі байқалуда. 2012 жылғы қазанда «Тұтынушы әліппесі» телебағдарламасы жарық көрді. 2012 жылғы тамыздан бастап журнал басып шығарылды және сондай-ақ тұтынушылардың құқықтарын қорғау жөнінде оқу-әдістемелік құралдарды басып шығару жоспарлануда.

Салааралық үйлестіру шеңберінде Агенттік тұтынушылардан келіп түскен өтініштерді қарап және қажет болған жағдайда тиісті уәкілетті органдарға жіберуде. Мемлекеттік органдарға, әкімдіктер мен қоғамдық бірлестіктерге соңғы уақытта 6 510 хат келіп түсті. Бұдан басқа, Қазақстан Тұтынушыларының Ұлттық Лигасы «қауырт байланыс желісін» ұйымдастырды, оған 19 612 қоңырау келіп түсті. Шағымдардың ең көп саны тауарлар сапасына (41%) және ұсынылатын қызметтерге (29%) қатысты болатыны анықталды. Тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық саласында азаматтардың наразылықтары 21% - ды құрайды.

Сонымен бірге, монополияға қарсы заңнаманың бұзылу белгілерін байқаған кезде Агенттік тергеу жүргізеді, оларды анықтаған кезде монополияға қарсы ден қою шараларын қабылдайды. Қазіргі уақытта тұтынушылардан келіп түскен шағымдар (олардың негізінде Агенттік монополияға қарсы тергеулер жүргізеді) әдетте тұтынушылардың құқықтарын бұзатын, оның ішінде көрінеу жалған, жосықсыз жарнама ұсынудан көрінген жосықсыз бәсеке фактілерімен байланысты болады. Жосықсыз бәсеке фактілері бойынша барлығы 2010 жылы 30 тергеу, 2011 жылы 37 тергеу, 2012 жылғы 9 айда 39 тергеу аяқталды.

Тұтынушылардың шағымдарын талдай отырып, мына факт өзіне көңіл аудартады, ведомство әдетте тұтынушылардың құқықтарын тұрақты бұзуға әкелетін бұзушылықтардың және жүйелі проблемалардың алдын алумен емес азаматтардың құқықтарын бұзу салдарларын жоюмен айналысады.

Осылайша, тұтынушылардың құқықтарын қорғау тұрақты негізде тиісті шаралар қабылдайтын барлық мемлекеттік органдардың, тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерінің, бизнес қоғамдастық өкілдерінің басты міндеттері болып табылады.

### **3.2. Негізгі проблемаларды талдау**

Қазіргі уақытта тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, денсаулық сақтау, туризм және тағы да басқа салаларда ипотекалық және тұтынушылық кредит беру нарықтарының тұтынушылары жеткілікті қорғалмаған болып табылады. Бұл тұтынушылардың құқықтарын бұзуға жиі әкелетін жүйелі проблемалардың болуымен негізделеді:

1) қызмет көрсету саласындағы қызметкерлердің кәсіпқойлығының төмендігі, құзыретсіздігі, сондай-ақ толеранттылығының болмауы және азаматтарға немқұрайлық а р а у ы ;

2) тұтынушының құқықтарын бұзғаны үшін айыппұл санкцияларының төмен мөлшері, ал жекелеген фактілер бойынша айыппұлдардың болмауы;

3) азаматтардың өз құқықтары мен мүдделерін қорғауда белсенділік танытпауы.

Тұтынушы – өнім беруші қатынасы әлі өркениет сипатын қабылдаған жоқ, бұл алдымен экономикалық саясатты тұтынушылар мүдделерінің негізгі проблемаларымен үйлестірудің болмауымен негізделеді.

Қазіргі уақытта уәкілетті органның әлсіз ұстанымы байқалатынын атап өту керек, бұл заңнамалық түрде айқындалған өкілеттіктердің төмен, сондай-ақ тұтынушылардың құқықтарын қорғау мәселелерімен айналысатын бөлімшелер санының жеткіліксіз болуымен (қазіргі уақытта 1 штат бірлігі көзделген) негізделеді.

Бұдан басқа, бүгінгі күні республикада тұтынушылар құқықтарын қорғау жөніндегі 172 қоғамдық бірлестік тіркелген, бұл ретте іс жүзінде шамамен 70 қоғамдық бірлестік жұмыс істейді. Қоғамдық бірлестіктердің «де-юре» мен «де-факто» арасындағы көрсетілген айырмашылығы басты түрде олардың қызметтерін қаржыландырудың болмауымен негізделеді.

Қоғамдық бірлестіктердің жоғары нәтижелерге қол жеткізуінің маңызды шарты оларда өз қызметтерін жүзеге асыру және дамытуға арналған қажетті қаржы қаражаттарының болуы болып табылады. Алайда, қазіргі кездегі қаржыландыру көздері (құрылтайшылардан түсетін түсімдер, ерікті жарналар және қайырымдылық, дивиденттер мен заңмен тыйым салынбаған басқа да түсімдер) сотта тұтынушылардың мүдделерін беруде, сондай-ақ дәлелдеу базасын қалыптастырумен байланысты, наразылықтарды жіберу, телефондармен келіссөздер, анықтамалар алу, заңгердің еңбекақысын төлеу, үй-жайды жалға беру және т.б. шығыстарды жаппайды. Сондай-ақ ерікті сипаттағы жарналар мен қайырымдылықтарды ескере отырып, азаматтар көп жағдайда аталған төлемдерді төлемейді не аталған төлемдерді төлеген жағдайда олар символдық сипат алады (200, 500 теңге және т.б.).

Тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктері азаматтық қоғамның ұйымдасқан

құрылымдық элементі ретінде жалпы құқықтық мәдениетті қалыптастыру үшін едәуір ресурстарға ие. Тәуелсіз тұтынушылар қауымдастығын дамыту үшін олардың құқықтарын кеңейту, осылайша бірлестіктерді қоғамдық қатынастарға пәрменді тарту

етіледі.

### **3.3. Негізгі ішкі және сыртқы факторларды бағалау**

Қазақстан Кеңес Одағының құрамында бола тұра, бірінші болып заңнамалық деңгейде тұтынушылардың құқықтарын регламенттеді. Тұтастай алғанда тұтынушылардың құқықтарын қорғаудың барлық мемлекеттік жүйесі тұтынушылардың құқықтарын қорғау, әртүрлі мемлекеттік құрылымдарға бекітілген мемлекеттік бақылау және қадағалау функцияларын іске асырудың үйлестірілген жүйесін құру саласындағы қатынастарды тікелей және жанама реттеу әдістерін үйлестіру қағидаттарымен құрылды. Алайда уақыт өте келе тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы халықаралық ынтымақтастық тәжірибесін ескере отырып, тұтынушылардың құқықтарын қорғаудың «өзін-өзі реттейтін» тетігін құру қажеттілігі туындады. Осыған орай, 2010 жылғы мамырда «Тұтынушылардың құқықтарын қорғау туралы» Қазақстан Республикасының жаңа Заңы қабылданды.

Экономикадағы оң үдерістер тұтынушылар нарығының сапалы номенклатурасын қалыптастыруға жәрдемдесті, халықтың тұтынушылық сұранысын кеңейтуге едәуір ықпал етті және тұтынушылардың құқықтарын мемлекеттік және қоғамдық қорғау жүйесі алдында жана міндеттер қойды. Сондықтан, тұтынушының құқығына әсер ететін факторларға тауар нарықтарының тиімді жұмыс істеуін азайтуға әкеп соғатын, жосықсыз бәсекені, нарық субъектілерінің өзінің үстем (монополиялық) жағдайын теріс пайдалануын, бағалық сөз байласуды жатқызуға болады. Сонымен қатар, өркениетті қоғамды құру үшін оның негізгі бөлігі азаматтардың тұтынушылық құқықтарын қорғау жөніндегі мақсатқа сай бағытталған ақпараттық саясат болуы тиіс құқықтық және ұйымдық қорғаудың толыққанды кешенін құруды болжайды. Өндірушілердің де, тұтынушылардың да құқықтарын құрметтейтін қоғамдық пікірді қалыптастыру азаматтық қоғамның өркендеуіне әкеледі, қоғамда өркениетті моральдық климатты қалыптастырады, бұл өз кезегінде экономиканың өсуіне әкеледі. Осыған байланысты осы жұмыста маңызды орын қоғамдық ұйымдардың және жауапты тұтынуды ынталандырудағы БАҚ-тың рөлі, өркениетті нарықты құру жөнінде БАҚ, мемлекеттік органдар, қоғамдық бірлестіктер, барлық мүдделі тұлғалардың өзара іс-әрекетінің тиімділігін арттыру сияқты мәселелерде қоғамдық сананы белсендендіруді талдауға бөлінген.

Сыртқы факторларға тұтынушылар нарығын сапасыз және қолдан жасалған тауарлармен толтыру жатады, осының салдарынан өткізілетін тауарлар мен ұсынылатын қызметтердің сапасы мен қауіпсіздігіне тұтынушылардың құқығы камтамасыз етілмейді, адамдардың өмір сүру сапасы нашарлайды. Адал өндірушілер мұндай өнімді өндіру және өткізу мүмкіндігінен айырылады, бұл мемлекеттің





Табиғи монополиялар субъектілерінің реттеліп көрсетілетін қызметтерінің (тауарларының, жұмыстарының) тізбесін қысқарту	көрсетілетін қызметтерінің (тауарларының, жұмыстарының) тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы	бірлік	-	-	1	1	1	1	-
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар					2011	2012	2013	2014	2015
1. Тауар нарықтарына талдаулар жүргізу					X	X	X	X	X
2. Құзыретті мемлекеттік органдарға бәсекелестікті дамытудағы тосқауылдарды жою бойынша ұсыныстар жіберу					X	X	X	X	X
3. Тауар нарықтарына жүргізілген талдаулар нәтижелері бойынша Агенттіктің ұсыныстарын мемлекеттік органдардың іске асыру (орындау) мониторингі					X	X	X	X	X
4. Монополияға қарсы органның қызметкерлеріне бәсекелестік саясатты іске асыру мәселелері бойынша курстар мен тағылымдамалар өткізу					X	X	X	X	X
5. Табиғи монополия субъектілері қызметтері саласынан бәсекелестік негізінде басқа компаниялар жүргізуі мүмкін жекелеген жұмыс түрлерін бөліп шығару бойынша жұмыс жүргізу					-	-	X	X	X
6. Табиғи монополиялармен сабақтас салаларда, оның ішінде бәсекелестік және табиғи монополиялық қызмет түрлерін жүзеге асыратын нарық субъектілерін бөлу арқылы бәсекелестікті дамыту жөніндегі жұмыстарды жандандыру					-	-	X	X	X
7. Табиғи монополия субъектілерінің реттеліп көрсетілетін қызметтерінің (тауарларының, жұмыстарының) тізбесін кезең-кезеңмен қысқартудың жол картасын әзірлеу					-	-	X	-	-
1.2-міндет. Кәсіпкерлік қызметке мемлекеттің негізсіз қатысуын қысқарту									
Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	өлшем бірлігі	есепті кезең		жоспарлы кезең				
			2009 ж.	2010 ж.	2011 ж.	2012 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2015 ж.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Монополияға қарсы органның құруға келісім беруден бас тартуын алған, мемлекеттік кәсіпорындардың және акцияларының (үлестерінің) 50%-дан астамы мемлекетке тиесілі заңды тұлғалардың үлесі	Агенттіктің есебі Есептеу (құруға келісім беруден бас тарту алған мемлекеттік кәсіпорындардың, мемлекеттің қатысуы бар заңды тұлғалардың және олармен аффилиирленген тұлғалар санының жалпы санға қатынасы)	%	-	-	-	-	10	12	13
Мемлекеттік органдардың бәсекелестікке қарсы	Агенттіктің есебі Есептеу (Монополияға қарсы заңнаманың								

іс-әрекеттері фактілері бойынша шығарылған нұсқамалардың жалпы санынан орындалған нұсқамалардың үлесі	бұзылуын жою туралы орындалған нұсқамалар санының шығарылғандардың жалпы санына қатынасы)	%	-	-	70	73	76	79	82
Жергілікті атқарушы органдардың бәсекелестікке қарсы іс-әрекет фактілері бойынша шығарылған нұсқамалардың жалпы санынан орындалған нұсқамалардың үлесі (шағымдалатындарын қоспағанда)	Агенттіктің есебі ( жергілікті атқарушы органдардың бәсекелестікке қарсы іс-әрекет фактілері бойынша шығарылған нұсқамалардың жалпы санына монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықтарды жою туралы орындалған нұсқамалар санының қатынасы )	%	-	-	-	-	64	66	68
Олар бойынша мемлекеттік органдардың, жергілікті атқарушы органдардың бәсекелестікке қарсы іс-әрекет фактілері бойынша тұлғаларды әкімшілік жауапкершілікке тарту туралы шешім қабылданып қаралған істердің жалпы санынан әкімшілік істер бойынша монополияға қарсы органның орындалған шешімдерінің үлес салмағы ( шағымдалатын дарын қоспағанда)	Агенттіктің есебі ( олар бойынша істердің аталған санаты бойынша әкімшілік жауапкершілікке тарту туралы шешім қабылданып қаралған істердің жалпы санына әкімшілік істер бойынша монополияға қарсы органның орындалған шешімдер санының қатынасы)	%	-	-	-	-	62	64	66
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар					2011	2012	2013	2014	2015
1. Мемлекеттік кәсіпорындардың, акцияларының (үлестерінің) 50 %-дан астамы мемлекетке тиесілі заңды тұлғалардың және олармен аффилиирленген тұлғалардың қолдау хаттарын қарау					X	X	X	X	X
2. Мемлекеттік органдардың, жергілікті атқарушы органдардың монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықтарын анықтау және жолын кесу					X	X	X	X	X

3. Өзірленген Бәсекелестікті дамыту деңгейін айқындау жөніндегі әдістемеге сәйкес нарық субъектілеріне сауалнама жүргізу	-	-	X	X	X
--	---	---	---	---	---

2-стратегиялық бағыт. Бәсекелестікті қорғау және монополистік қызметті шектеу

2.1-мақсат. Монополияға қарсы заңнаманың бұзылуына жедел ден қою және жолын

к е с у

Осы мақсатқа қол жеткізуге бағытталған бюджеттік бағдарлама кодтары 001, 002

Мақсатты индикатор	Ақпарат көзі	өлшем бірлігі	есепті кезең		жоспарлы кезең				
			2009 ж.	2010 ж.	2011 ж.	2012 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2015 ж.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Дүниежүзілік экономикалық форумның Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік рейтингісінде қаржы қызметінің қолжетімділігі» қосалқы индексі бойынша Қазақстанның ұстанымы	« ДЭФ жариялайтын есеп	орын	-	102	79	78	77	76	75
Дүниежүзілік экономикалық форумның Ғаламдық бәсекеге қабілеттілік рейтингісінде мемлекеттік орган қабылдайтын шешімдердің ашықтығы» қосалқы индексі бойынша Қазақстанның ұстанымы	« ДЭФ жариялайтын есеп	орын	-	53	32	31	30	29	28
Экономикалық шоғырлануға қолдау хаттарды қарау бойынша көрсетілетін мемлекеттік қызметтің сапасына	Мемлекеттік қызметтерді көрсету бойынша бағалау әдістемесіне № 16 қосымша, Есептеу ( мемлекеттік қызметті алуға қанағаттанбағанын көрсеткен мемлекеттік қызметті көрсету	%	-	-	80	85	87		95



бұзушылықтарды анықтай отырып тергеулердің үлес салмағы	Агенттіктің есебі	%	-	-	-	-	70	72	74
Нарық субъектілерінің монополияға қарсы заңнаманы бұзу фактілері бойынша шығарылған нұсқамалардың жалпы санынан орындалған нұсқамалардың үлесі	Агенттіктің есебі Есептеу (Монополияға қарсы заңнаманың бұзылуын жою туралы орындалған нұсқамалар санының шығарылғандардың жалпы санына қатынасы)	%	-	-	-	-	80	85	90
Қаржы қызметі нарығын қоспағанда, нарық субъектілеріне қатысты аяқталған тергеулердің жалпы санынан бұзушылықтарды анықтай отырып тергеулердің үлес салмағы	Агенттіктің есебі	%	-	-	-	84	85	86	87
Олар бойынша жосықсыз бәсекелестік фактілері бойынша әкімшілік жауапкершілікке тарту туралы шешім қабылданып қаралған істердің жалпы санынан әкімшілік істер бойынша монополияға қарсы органның орындалған шешімдерінің үлес салмағы (шағымдалатындарын қоспағанда)	Агенттіктің есебі (олар бойынша істердің аталған санаты бойынша әкімшілік жауапкершілікке тарту туралы шешім қабылданып қаралған істердің жалпы санына әкімшілік істер бойынша монополияға қарсы органның орындалған шешімдер санының қатынасы)	%	-	-	-	-	62	64	66
Үстем жағдайды теріс пайдалану фактілері бойынша монополияға қарсы орган қозғаған істердің жалпы санынан тергеу шеңберінде анықталған монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықты растайтын әкімшілік соттар шешімдерінің үлес салмағы (шағымдалатындарын қоспағанда)	Агенттіктің есебі (істердің аталған санаты бойынша монополияға қарсы орган қозғаған істердің жалпы санына тергеу шеңберінде анықталған монополияға қарсы заңнаманы бұзушылық тарды растайтын әкімшілік соттар шешімдері санының қатынасы)	%	-	-	-	-	62	64	66

Бәсекелестікке қарсы келісілген іс-әрекеттер және бәсекелестікке қарсы келісімдер фактілері бойынша монополияға қарсы орган қозғаған істердің жалпы санынан тергеу шеңберінде анықталған монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықты растайтын әкімшілік соттар шешімдерінің үлес салмағы (шағымдалатындарын қоспағанда)	Агенттіктің есебі (істердің аталған санаты бойынша монополияға қарсы орган қозғаған істердің жалпы санына тергеу шеңберінде анықталған монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықтарды растайтын әкімшілік соттар шешімдері санының қатынасы)	%	-	-	-	-	62	64	66	
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар						жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
						2011 ж.	2012 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2015 ж.
1. Монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықтарға, оның ішінде қаржы нарықтарында тергеу жүргізу						X	X	X	X	X
2. Монополияға қарсы органның қызметкерлеріне монополистік қызметті шектеу және жосықсыз бәсекелестікке жол бермеу бойынша курстар мен тағылымдамалар өткізу						X	X	X	X	X
3. Өзірленген Бәсекелестікті дамыту деңгейін айқындау жөніндегі әдістемеге сәйкес нарық субъектілеріне сауалнамалар жүргізу						X	X	X	X	X
4. Агенттіктің сот талқылауларына қатысуы						X	X	X	X	X
2.2-міндет. Тауар нарықтарындағы ахуалды бақылау сапасын арттыру										
Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	өлшем бірлігі	есепті кезең		жоспарлы кезең					
			2009 ж.	2010 ж.	2011 ж.	2012 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2015 ж.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Субъектілердің үстем немесе монополиялық жағдайын орнықтыруға немесе күшейтуге әкеп соғатын экономикалық шоғырлануға келісілмеген қолдау хаттар саны	Агенттіктің есебі	%	-	-	-	-	1	2	3	
Орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдардың бизнес жүргізуге жағдай жасау бөлігінде қабылдайтын шараларының тиімділігі соңғы	Сауалнама деректері	%	-	-	-	-	10		20	

жылдары өсті деп санайтын нарық субъектілердің үлесі									15	
Аталған санаттағы сот шешімдерінің жалпы санынан нарық субъектілерінің үстем (монополиялық) жағдайына шағымдануына байланысты Агенттіктің пайдасына қабылданған сот шешімдерінің үлес салмағы	Нарық субъектілерінің үстем (монополиялық) жағдайына шағымдануына байланысты сот шешімдерінің жалпы санынан жеңген істердің саны	%	-	-	-	-	70	75	80	
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізуге арналған іс-шаралар						жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
						2011 ж	2012 ж	2013 ж	2014 ж	2015 ж.
1			2	3	4	5	6			
1. Экономикалық шоғырлануға қолдау хаттарды қарау бойынша мемлекеттік қызмет көрсету			X	X	X	X	X			
2. Функцияларды автоматтандыру үдерісін жүргізу			X	X	X	X	X			
3. Экономикалық шоғырлануға қолдау хаттарды қарау бойынша мемлекеттік қызметті көрсету карточкасын жүргізу			X	X	X	X	X			
4. Көрсетілген мемлекеттік қызметтің сапасына тұтынушылардың қанағаттанушылығына талдау жүргізу			X	X	X	X	X			
5. Өзірленген Бәсекелестікті дамыту деңгейін айқындау жөніндегі әдістемеге сәйкес нарық субъектілеріне сауалнама жүргізу			-	-	X	X	X			
2.3-міндет. Монополияға қарсы орган қызметінің транспаренттілігін қамтамасыз ету және адал бәсекелестікті насихаттау										
Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	өлшем бірлігі.	есепті кезең		жоспарлы кезең					
			2009 ж.	2010 ж.	2011 ж	2012 ж	2013 ж	2014 ж	2015 ж.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Адал бәсекелестіктің басымдылықтары, Агенттіктің негізгі қызметтері жөніндегі жұмыстың нәтижелері туралы, сондай-ақ ақпараттық материалдардың жалпы санынан қолданыстағы монополияға қарсы заңнаманың нормаларын түсіндіру жөніндегі ақпараттық материалдар үлесі	Ведомстволық есептілік	%.	-	-	-	-	50	55	60	
Бәсекелестікті насихаттау бойынша Агенттік жүргізетін іс-шаралармен қамтылған заңды	Қоғамдық іс-шараларға қатысатын кәсіпорындар санының белсенді жұмыс	%	-	3	4	5	6	7	8	



Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	өлшем бірлігі	2009 ж.	2010 ж.	2011 ж.	2012 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2015 ж.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы монополияға қарсы заңнаманы бұзушылық фактілері бойынша шығарылған нұсқамалардың жалпы санынан орындалған нұсқамалардың үлесі (шағымданғандарды қоспағанда)	Агенттіктің есебі (тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы монополияға қарсы заңнаманы бұзушылық фактілері бойынша шығарылған нұсқамалардың жалпы санынан орындалған нұсқамалар санының қатынасы)	%	-	-	-	-	62	64	66
Келіп түскен өтініштердің жалпы санынан Агенттік қараған тұтынушылар өтініштерінің үлес салмағы	Агенттіктің есебі	%	-	-	100	100	100	100	100
Монополияға қарсы органмен өзара іс-қимылмен қамтылған тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерінің, қауымдастықтарының (одақтарының) үлес салмағы	Агенттіктің есебі Есептеу (Жұмыс істеп тұрған тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерінің, қауымдастықтарының (одақтарының) жалпы санынан Агенттіктің іс-шараларына тартылған тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерінің, қауымдастықтарының (одақтарының) саны	%	-	-	-	80	85	90	95
жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі									

Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізу үшін іс-шаралар			2011 ж.	2012 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2015 ж.		
1. Тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттары бойынша мемлекеттік органдарға ұсыныстар енгізу			X	X	X	X	X		
2. Қызметтер мен тауарлардың түрлі салаларында тұтынушыларға құқықтық көмек көрсету және олардың құқықтарын қорғау, сондай-ақ халықтың өмір сүру сапасын арттыру жөніндегі ұсынымдар әзірлеу			X	X	X	X	X		
3. Тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерімен, қауымдастықтарымен (одақтарымен) қоғамдық іс-шаралар өткізу			X	X	X	X	X		
4. Тұтынушылар өтініштерін қарау			X	X	X	X	X		
5. Сот шешімдерін қабылдаудың оңайлатылған тәртібін көздейтін тұтынушылардың құқықтарын қорғаудың жаңа жүйесін әзірлеу			-	-	X	-	-		
3.2-міндет. Тұтынушылардың бұзылған құқықтарын қалпына келтіру									
Тікелей нәтижелер көрсеткіштері	Ақпарат көзі	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
			2009 ж.	2010 ж.	2011 ж.	2012 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2015 ж.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Үстем (монополиялық) жағдайға ие нарық субъектілерінің шағымдануына байланысты істерді қоспағанда, олар бойынша шешім шығарылған жалпы істер санынан сот сатыларында жеңген істердің үлес салмағы	Агенттіктің есебі	%	-	-	-	-	70	72	73
Қазақстанда тұтынушылардың құқығы тиісті деңгейде қорғалады деп есептейтін респонденттердің үлесі	Сауалнама деректері	%	-	-	-	-	10	15	20
Тұтынушылардың құқықтарына қысым жасайтын нормативтік құқықтық актілердің жобалары бойынша қабылданған ескертулердің үлесі	Агенттіктің есебі	%	-	-	-	-	50	52	55
Тікелей нәтижелер көрсеткіштеріне қол жеткізу үшін іс-шаралар					жоспарлы кезеңде іске асыру мерзімі				
					2011 ж.	2012 ж.	2013 ж.	2014 ж.	2015 ж.
1. Тұтынушылардың құқықтарын қорғау мәселелері бойынша нормативтік құқықтық актілер жобаларын келісу			X	X	X	X	X		
2. Тұтынушыларға сұрау жүргізу					X	X	X		
3. Агенттіктің сот талқылауларына қатысуы			X	X	X	X	X		

4. Монополияға қарсы органның қызметкерлері үшін тұтынушылардың құқықтарын қорғау бойынша курстар мен тағылымдамалар өткізу	X	X	X	X	X
5. Роликтер, оқу-әдістемелік құралдар, баспа басылымдарын әзірлеу	-	-	X	X	X

## 4.2. Мемлекеттік органның стратегиялық бағыттары мен мақсаттарының мемлекеттің стратегиялық мақсаттарына сәйкестігі

Мемлекеттік органның стратегиялық бағыттары мен мақсаттары	Стратегиялық және (немесе) бағдарламалық құжаттың атауы
1-стратегиялық бағыт. Қазақстан Республикасының тауар нарықтарында бәсекелестікті дамыту үшін жағдайлар жасау жөніндегі мемлекеттік органдарды үйлестіру; 1-1-мақсаты. Мемлекеттік органдарды үйлестіру арқылы бәсекелестікті дамытуға жәрдемдесу	«Қазақстан – 2030: Барлық қазақстандықтардың өсіп-өркендеуі, қауіпсіздігі және әл-ауқатының артуы» атты ел Президентінің 1997 жылғы Қазақстан халқына Жолдауы
	«Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығы
	«Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына кіру стратегиясы» Парламент палатасының 2006 жылғы 18 қаңтардағы бірлескен отырысында Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың сөйлеген сөзі
	«Жаңа онжылдық - жаңа экономикалық өрлеу - Қазақстанның жаңа мүмкіндіктері» атты Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 29 қаңтардағы Қазақстан халқына Жолдауы
	«Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты Қазақстан Республикасының Президентінің 2011 жылғы 28 қаңтардағы Қазақстан халқына Жолдауы
	«Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан Республикасы Президентінің 2012 жылғы 27 қаңтардағы Қазақстан халқына жолдауы
	Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 19 наурыздағы № 958 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасын үдемелі индустриялық-инновациялық дамыту жөніндегі 2010 – 2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы
Қазақстан Республикасы Мемлекет басшысының «Қазақстанды әлеуметтік жаңғырту: Жалпыға бірдей Еңбек Қоғамына жиырма қадам» атты бағдарламалық мақаласы	
	«Қазақстан – 2030: Барлық қазақстандықтардың өсіп-өркендеуі, қауіпсіздігі және әл-ауқатының артуы» атты ел Президентінің 1997 жылғы Қазақстан халқына Жолдауы
	«Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығы
	«Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына кіру стратегиясы» Парламент палатасының 2006

<p>2-стратегиялық бағыт. Бәсекелестікті қорғау және монополистік қызметті шектеу 2.1-мақсат. Монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықтарға жедел ден қою және олардың жолын кесу</p>	<p>жылғы 18 қаңтардағы бірлескен отырысында Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың сөйлеген сөзі</p> <p>«Жаңа онжылдық - жаңа экономикалық өрлеу - Қазақстанның жаңа мүмкіндіктері» атты Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 29 қаңтардағы Қазақстан халқына Жолдауы</p> <p>«Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты Қазақстан Республикасының Президентінің 2011 жылғы 28 қаңтардағы Қазақстан халқына Жолдауы</p> <p>«Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан Республикасы Президентінің 2012 жылғы 27 қаңтардағы Қазақстан халқына жолдауы</p> <p>Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 19 наурыздағы № 958 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасын үдемелі индустриялық-инновациялық дамыту жөніндегі 2010 – 2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы</p> <p>Қазақстан Республикасы Мемлекет басшысының «Қазақстанды әлеуметтік жаңғырту: Жалпыға бірдей Еңбек Қоғамына жиырма қадам» атты бағдарламалық мақаласы</p>
<p>3-стратегиялық бағыт. Тұтынушылардың құқықтарын қорғау жүйесін жетілдіру 3.1-мақсат. Нарық субъектілерінің және тұтынушылардың заңды құқықтарын сақтауды қамтамасыз ету</p>	<p>«Қазақстан – 2030: Барлық қазақстандықтардың өсіп-өркендеуі, қауіпсіздігі және әл-ауқатының артуы» атты ел Президентінің 1997 жылғы Қазақстан халқына Жолдауы</p> <p>«Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспары туралы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 1 ақпандағы № 922 Жарлығы</p> <p>«Қазақстанның әлемдегі бәсекеге барынша қабілетті 50 елдің қатарына кіру стратегиясы» Парламент палатасының 2006 жылғы 18 қаңтардағы бірлескен отырысында Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә.Назарбаевтың сөйлеген сөзі</p> <p>«Жаңа онжылдық - жаңа экономикалық өрлеу - Қазақстанның жаңа мүмкіндіктері» атты Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 29 қаңтардағы Қазақстан халқына Жолдауы</p> <p>«Болашақтың іргесін бірге қалаймыз!» атты Қазақстан Республикасының Президентінің 2011 жылғы 28 қаңтардағы Қазақстан халқына Жолдауы</p> <p>«Әлеуметтік-экономикалық жаңғырту – Қазақстан дамуының басты бағыты» атты Қазақстан Республикасы Президентінің 2012 жылғы 27 қаңтардағы Қазақстан халқына жолдауы</p> <p>Қазақстан Республикасы Президентінің 2010 жылғы 19 наурыздағы № 958 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасын үдемелі индустриялық-инновациялық дамыту жөніндегі 2010 – 2014 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы</p>

#### 4. Функционалдық міндеттерді дамыту

Стратегиялық бағыттың атауы, мемлекеттік органның мақсаттары мен міндеттері	Стратегиялық бағытты, мемлекеттік органның мақсаттары мен міндеттерін іске асыру жөніндегі іс-шаралар	Іске асыру кезеңі
1	2	3
<p>1-стратегиялық бағыт. Қазақстан Республикасының тауар нарықтарында бәсекелестікті дамыту үшін жағдайлар жасау жөніндегі мемлекеттік органдарды үйлестіру;</p> <p>1.1-мақсат. Мемлекеттік органдарды үйлестіру арқылы бәсекелестікті дамытуға жәрдемдесу;</p> <p>1.1-міндет. Бәсекелестікті дамыту бойынша мемлекеттік органдардың жұмысын үйлестіру;</p> <p>1.2-міндет. Кәсіпкерлік қызметке мемлекеттің негізсіз қатысуын қысқарту.</p>	<p>1. Қызметкерлерді біліктілікті арттыру, оның ішінде қайта даярлау курстарында оқыту.</p>	
<p>2-стратегиялық бағыт. Бәсекелестікті қорғау және монополистік қызметті шектеу</p> <p>2.2-мақсат. Монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықтарға жедел ден қою және жолын к е с у ;</p> <p>2.1-міндет. Монополияға қарсы заңнама нормаларын сақтауды қамтамасыз ету;</p> <p>2.2-міндет. Тауар нарықтарындағы ахуалды бақылау сапасын арттыру;</p> <p>2.3-міндет. Монополияға қарсы орган қызметінің транспаренттілігін қамтамасыз ету және адал бәсекелестікті насихаттау.</p>	<p>2. Тағылымдамалар өткізу, халықаралық ұйымдардың оқу бағдарламаларын енгізуі.</p> <p>3. Тиісті бұзушылықтардың алдын алу мақсатында ақпараттық қауіпсіздік жөніндегі іс-шараларды түсіндіру.</p> <p>4. Қызметкерлерді мемлекеттік және ағылшын тілдеріне оқыту жөніндегі іс-шараларды өткізу.</p> <p>5. Басшы лауазымдардағы әйелдердің өкілдігін кемінде 30 %-ға қамтамасыз ету.</p>	2011 – 2015 жылдар
<p>3-стратегиялық бағыт. Тұтынушылардың құқықтарын қорғау жүйесін ж е т і л д і р у</p> <p>3.1-мақсат. Нарық субъектілерінің және тұтынушылардың заңды құқықтарын сақтауды қамтамасыз ету;</p> <p>3.1-міндет. Тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы мемлекеттік органдар қызметін үйлестіру және тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерімен өзара іс-қимыл;</p> <p>3.2-міндет. Тұтынушылардың бұзылған құқықтарын қалпына келтіру.</p>		

## 5. Ведомствоаралық өзара іс-қимыл

Оларға қол жеткізу үшін ведомствоаралық өзара іс-қимыл талап етілетін міндеттердің көрсеткіштері	Онымен ведомствоаралық өзара іс-қимыл жүзеге асырылатын мемлекеттік орган	Ведомствоаралық өзара іс-қимыл белгілеу үшін мемлекеттік орган жүзеге асыратын шаралар
1	2	3
1-стратегиялық бағыт. Қазақстан Республикасының тауар нарықтарында бәсекелестікті дамыту үшін жағдайлар жасау жөніндегі мемлекеттік органдарды үйлестіру		
1-мақсат. Мемлекеттік органдарды үйлестіру арқылы бәсекелестікті дамытуға жәрдемдесу		
1.1-міндет. Бәсекелестікті дамыту жөніндегі мемлекеттік органдардың жұмыстарын үйлестіру		
Тауар нарықтарына жүргізілген талдаулар нәтижелері бойынша Агенттіктің жіберген ұсыныстарын мемлекеттік органдардың іске асыруға қабылдаған ұсыныстарының үлесі	Мүдделі орталық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдар	Бәсекелестікті дамытуға бағытталған Агенттіктің ұсыныстарының (ұсынымдарының) орындалуы
Нормативтік құқықтық актілер жобаларында бәсекелестікті шектейтін нормаларды жою бойынша мемлекеттік органдардың іске асыруға қабылдаған ескертулерінің үлесі		Нормативтік құқықтық актілер жобаларында бәсекелестікті шектейтін нормаларды жою бойынша ескертулерді қабылдау
Табиғи монополиялар субъектілерінің реттелетін қызметтерінің (тауарларының, жұмыстарының) тізбесін қысқарту	ТМПА, ККМ	«Табиғи монополиялар субъектілерінің реттеліп көрсетілетін қызметтерінің (тауарларының, жұмыстарының) тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2006 жылғы 14 наурыздағы № 155 қаулысына өзгерістер енгізу
1.2-міндет. Кәсіпкерлік қызметке негізсіз мемлекеттік қатысуды қысқарту		
Монополияға қарсы органның құруға келісім беруден бас тартуын алған мемлекеттік кәсіпорындардың және акцияларының (үлестерінің) 50%-дан астамы мемлекетке тиесілі заңды тұлғалардың үлесі	Орталық мемлекеттік органдар Облыстардың және Алматы, Астана қалаларының әкімдіктері	Мемлекеттік кәсіпорындарды және акцияларының (үлестерінің) 50%-дан астамы мемлекетке тиесілі заңды тұлғаларды бәсекелес ортаға беруге қатысты Агенттік қабылдаған шешімдерді іске асыру
2 - с т р а т е г и я л ы қ		б а ғ ы т
Бәсекелестікті қорғау және монополистік қызметті шектеу		
1.2-мақсат. Монополияға қарсы заңнаманы бұзушылықтарға жедел ден қою және олардың жолын кесу		
2.2-міндет. Тауар нарықтарындағы жай-күйді болжау сапасын арттыру		
Қаржы қызметтері нарығында аяқталған тергеулердің жалпы санынан бұзушылықтарды анықтай отырып тергеулердің үлес салмағы	ҰБ	Қаржы қызметтері нарығында монополияға қарсы заңнаманы бұзушылық белгілері туралы ақпаратты беру
2.3-міндет. Монополияға қарсы орган қызметінің транспаренттілігін қамтамасыз ету және адал бәсекелестікті насихаттау		
Бәсекелестікті дамыту жөніндегі Агенттік жүргізген іс-шараларға тартылған заңды тұлғалардың (бизнес орта, мемлекеттік органдар өкілдерінің) үлес салмағы	Орталық мемлекеттік органдар Облыстардың және Астана мен Алматы қалаларының әкімдіктері	Бәсекелестікті насихаттау жөніндегі Агенттік жүргізетін іс-шараларға қатысуды қамтамасыз ету

3.2-міндет. Тұтынушылардың бұзылған құқықтарын қалпына келтіру

Тұтынушылардың құқықтарына қысым жасайтын нормативтік құқықтық актілер жобалары бойынша қабылданған ескертулердің үлесі	Орталық мемлекеттік органдар Облыстардың және Астана мен Алматы қалаларының әкімдіктері	Нормативтік құқықтық актілер жобаларында тұтынушылардың құқықтарына қысым жасайтын нормаларды алып тастау бойынша Агенттік ұсынған ескертулерді қабылдау
---	---	--

## 6. Тәуекелдерді басқару

Ықтимал тәуекелдің атауы	Тәуекелдерді басқару бойынша шаралар қабылдамаған жағдайда ықтимал салдарлар	Тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар
Сыртқы тәуекелдер		
Әлемдік нарықтардағы ахуалдың өзгеруі	Бәсеке дамымаған нарықтар санының артуы	Монополияға қарсы бақылауды және ведомствоаралық өзара іс-қимылды күшейту
Ішкі тәуекелдер		
Бәсекелестікті дамыту бойынша жергілікті атқарушы және орталық мемлекеттік органдардың жеткіліксіз жұмысы	Қойылған мақсатқа қол жеткізілмеуі	Ведомствоаралық өзара іс-қимылды күшейту және заңнаманы жетілдірудің негізділігі туралы мәселені қарау
Жергілікті атқарушы және орталық мемлекеттік органдардың Қазақстан Республикасының Үкіметі мақұлдаған Агенттіктің ұсыныстары мен қорытындыларын орындамауы	Нарықтарды монополияландырудың өсуі және бәсекелестікті дамыту кедергілерінің пайда болуы	
Азық-түлік тауарларын өндіру көлемдерін, ішкі нарықтарға жеткізілімдер көлемдерінің азаюы	Азық-түлік нарықтарында бағаның өсуі	Монополияға қарсы бақылауды және ведомствоаралық өзара іс-қимылды күшейту
Тұтынушылардың өз құқықтары және осы құқықтарды қорғауға арналған қажетті іс-шаралар туралы бейхабар болуы	Мемлекеттік органдардың тұтынушылардың құқықтарын бұзатын шешімдер мен шараларды мүмкін қабылдауы	Тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы мемлекеттік органдардың қызметін үйлестіруді және тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктерімен өзара іс-қимылды күшейту

## 7. Бюджеттік бағдарламалар

**Ескерту. 7-бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 10.09.2013 № 944 қаулысымен.**

Бюджеттік бағдарлама	001 «Бәсекелестікті қорғауды қамтамасыз ету, монополиялық қызметті шектеу және жосықсыз бәсекеге жол бермеу жөніндегі қызметтер»
Сипаттама	Экономикалық шоғырлануға талдау, мониторинг жүргізуді және бақылауды қамтамасыз ету, бәсекелестік саласында өзекті зерттеулер жүргізу, бәсекелестікке қарсы іс-әрекеттер мен жосықсыз бәсекеге қарсы фактілерінің жолын кесу, стратегиялық жоспарлау, үйлестіру және халықаралық ынтымақтастық, құқықтық қамтамасыз ету, бәсекелестікті адвокаттандыру, тұтынушылардың құқықтарын қорғау

Бюджеттік бағдарламаның түрі	Мазмұнына қарай			Мемлекеттік функцияларды, өкілеттіктерді жүзеге асыру және олардан туындайтын мемлекеттік қызметтерді көрсету				
	Іске асыру тәсіліне қарай			жеке				
	ағымдағы/дамуы			ағымдағы				
Бюджеттік бағдарлама көрсеткіштерінің атауы	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тікелей нәтиже көрсеткіштері: Табиғи монополиялар субъектілерінің реттелетін қызметтерінің тауарларының, жұмыстарының) тізбесін қысқарту	бірлік	-	-	1	1	1	1	-
Тауар нарықтарына жүргізілген талдаулардың саны	бірлік	-	20	20	20	20	20	20
Мемлекеттік органдардың бәсекелестікке қарсы іс-әрекеттері фактілері бойынша шығарылған нұсқамалардың жалпы санынан орындалған нұсқамалардың үлесі	%	-	-	70	73	76	79	82
Олар бойынша мемлекеттік органдардың, жергілікті атқарушы органдардың бәсекелестікке қарсы іс-әрекет фактілері бойынша тұлғаларды әкімшілік жауапкершілікке тарту туралы шешім қабылданып қаралған істердің жалпы санынан әкімшілік істер бойынша монополияға қарсы органның орындалған шешімдерінің үлес салмағы (шағымдалатындарын қоспағанда)	%	-	-	-	-	62	64	66
Қаржы қызметтері нарығын қоспағанда, нарық субъектілеріне қатысты аяқталған тергеулердің жалпы санынан бұзушылықтарды анықтай отырып тергеулердің үлес салмағы	%	-	-	-	84	85	86	87

Тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы монополияға қарсы заңнаманы бұзушылық фактілері бойынша шығарылған нұсқамалардың жалпы санынан орындалған нұсқамалардың үлесі (шағымдалатындарын қоспағанда)	%	-	-	-	-	62	64	66
«Бәсекелестік саясат мәселелерін сапалы көрсеткені үшін» номинациясына БАҚ арасында конкурс өткізу	бірлік	-	-	1	1	1	1	1
Нарық субъектілерінің арасында монополияға қарсы заңнама нормаларын білуіне конкурс өткізу	бірлік	-	-	-	1	1	1	1
Аумақтық бөлімшелердің ішкі тексерістерінің саны	бірлік	-	2	-	4	4	4	4
Монополияға қарсы органмен өзара іс-қимылмен қамтылған тұтынушылардың қоғамдық бірлестіктері, тұтынушылардың құқықтарын қорғау саласындағы қауымдастықтардың (одақтардың) үлес салмағы	%	-	-	-	80	85	90	95
Жергілікті атқарушы органдардың бәсекелестікке қарсы іс-әрекет фактілері бойынша шығарылған нұсқамалардың жалпы санынан орындалған нұсқамалардың үлесі (шағымдалатындарын қоспағанда)	%	-	-	-	-	64	66	68
Түпкілікті нәтиже көрсеткіштері: Бәсекелестікті адвокаттандыру (насихаттау) жөніндегі Агенттік жүргізген іс-шараларға тартылған заңды тұлғалардың (бизнес орта, мемлекеттік органдар	%	-	3	4	5	6		8



Бюджеттік бағдарлама көрсеткіштерінің атауы	Өлшем бірлігі	2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тікелей нәтиже көрсеткіштері: Басқа да және негізгі құралдарға жататын тауарлар сатып алу	бірлік	-	-	161	83	605	153	153
Түпкілікті нәтиже көрсеткіштері: Агенттіктің материалдық-техникалық базасының жай-күйін жақсарту (ұйымдастыру техникасын және жабдықты сатып алу) бойынша жоспарды орындау	%	-	90	95	100	100	100	100
Бюджеттік шығыстардың көлемі	мың теңге	3327	3875	3972	15767	133362	5693	5693

## Бюджеттік шығыстардың жиыны

**Ескерту. Кіші бөлімге өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 10.09.2013 № 944 қаулысымен.**

	Өлшем бірлігі	Есепті кезең		Жоспарлы кезең				
		2009 жыл (есеп)	2010 жыл (жоспар)	2011 жыл	2012 жыл	2013 жыл	2014 жыл	2015 жыл
БАРЛЫҒЫ бюджеттік шығыстар:	мың теңге	468566,3	493416	586756	736854	993549	879620	879620
ағымдағы бюджеттік бағдарлама лар	мың теңге	468566,3	493416	586756	736854	993549	879620	879620
бюджеттік даму бағдарламалары	мың теңге	-	-	-	-	-	-	-

**Ескертпе: аббревиатуралардың толық жазылуы:**

ККМ – Қазақстан Республикасы Көлік және коммуникация министрлігі;

ТМРА – Қазақстан Республикасы Табиғи монополияларды реттеу агенттігі;

ДЭФ – Дүниежүзілік экономикалық форум;

ТМД – Тәуелсіз мемлекеттер достастығы;

БАҚ – бұқаралық ақпарат құралдары.

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК